

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrť leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrť leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 sollov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1. krat
7 „ „ „ 2. krat
6 „ „ „ 3. krat.

Za večje črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Contrada della croce 233, poleg preture, kjer se nahaja tudi upravnishvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neupravnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Naš domači prepír.

Pri vsakem ljudstvu si stojite nasproti dve stranki: ena želi, naj bi v ljudstvu ostalo vse, kakoršno je, druga nij zadovoljna s sedajnim, ampak zahteva, naj bi korakali k novemu, naj bi ljudstvo napredovalo. Iz objektivnega stališča, t.j., ako se ne pršte vamo nobeni stranki, se ti stranki ne morete niti obsoditi, niti se more reči, katera izmed njih je bolj koristna. Prva stranka vidi v premembah škodo, ali se vsaj škodo preveč boji; zategadelj je ona nasprotna ne samo presumam (revolucjam), ampak tudi prenarébam, pri katerih je ložej ko pri revolucijah soditi, ali imajo postati koristne. Ta stranka se imenuje konservativna (ohranjujoča). Njej nasproti stoji tako zvani naprednjaci (progressisti), ki nočejo stati zmiraj na enem mestu, ampak želijo, naj bi se mel ljudstvo uvedle naprave, katere se jim zdijo koristne. Gotovo je, da naprednjakom marsikaj izpodleti, česar bi se konservativci niti lotiti ne bili, vendar jim oni tega ne smejo zamérati, ker mnogo koristnih reči so naprednjaci že izpeljali, kar so hoteli konservativci v veliko škodo svojega ljudstva zabraniti. Naravno je, da ste ti dve stranki v večnem prepíru, in da ima voditeljstvo v rokah zdaj ta, zdaj ona stranka, h koje ideji se ljudstvo bolje nagiba.

Enaka se godi tudi pri nas Slovencih. O! kar smo se obranili noža, ki nam ga je ptujec grozeč se na grlo tiščal, odkar se je vse ljudstvo več ali manj zavélo svoje narodnosti, — svoje individualnosti: od tega časa sem so Slovenci začeli čutiti lastno hišo, ki so jo bili nasprotniki napolnili z gnojem Avgójevih govóv, in pri tem je nastalo vprašanje: ali hočemo delati naglo, ali počasno?

Kdor je bil za počasno delo, so bili naši prvi boritelji, katerih najizdatnejši čini se niso v čase, ko je (za malo pretega) monarhičen absolutizem dikiral svoje postave narolom tréle, da so maloletni. Za one čase je bila njihova taktika najprimitivnejša, ker tréba je bilo varno postopati, v čem niso bili v veliki budnosti, veliko storiti, ljudstveno individualnost bolj pred poginom ohraniti, ko k postavitvi čimom stopiti, gojiti vsejino same skrivati in varovati ga pred svinčeni podplati ljutega absolutizma in ohraniti gojitelje ideje pred absolutizmovim uničevalno jezo. Vendar v časih se spremenile tla, na katerih stojimo: nastopil je konstitucionalen absolutizem, ki mlademu življenju naroda ne preti s silo od zgoraj, kje dovolil narolom pravico, da kriče, ki pa jim je proti eni strani zavahil pot s precej svobodoljubnimi postavami s tem, da je dal njihovo izvrševanje takim možem, ki ne čutijo različen potreb različen narodov, ki vkljub svojih masnih služeb ne marajo posvetiti naši Avstriji svojih sil, ampak — strah in jeza nas grabita pri tej misli, — ki so prej ko ne delali udje onega Avstriji nevarnega društva nemških „Barsch-ov“, ki je postavilo Bismarck a za izvrševalca svojih idej, in ki išče v podonarskih deželah in na balkanskem polotoku mésta, kamor bi zamoglo nasaditi nemško naselbino!

Vendar vrtno se na svoj dom. Ustava nam je dala pravico, da govorimo, če tudi se ne moremo gibati, kakor bi hoteli; videli smo pri nasprotnikih, da jim je pomagalo, da so veliko, oestro in celo nesramno govorili, ker Hohenwarta so vrgli z glasovi, če prav niso našli odmeva med ljudstvom po njih zastopanim; dan danes še vidimo, da se nevsiljeno odstraňujejo iz veljavnih mest nam prijazni možje: tudi mi imamo nasprotnike tam, kjer smo gospodarji mi; politika naša mora biti brez srca, drzna: kakor uni proti pravici, tako moramo mi za pravico iti na delo

v vseh krogih in po nasprotniškem izgledu delati; naše ljudstvo še zmiraj redi se svojo krvijo v bolést svojega života ptuje kupčijske, obrtnijske in druge klope: organizacije je treba tudi tukaj!

To vidijo in čutijo naša naprednjaška moči in niso zadovoljne več se starim načinom delovanja, ampak želijo, naj bi se odmaknilo narodu pokrvalo, ktero ga je branilo pred zvonajno nevihto nekdanj in ga brani pred rastjo zdaj; ta želja pa se nij razpravljala med nami, kakor tréba, ampak govorilo se je več ob osebnostih ko o stvari, prepíri so bili nemirni, in nedostojno strastni. Kaj je storiti v tem položaji? Naše mnenje je to, da naj stari naši veljaki za nekoliko popustijo svojo privajeno taktiko, ker naš narod več nima sile vedno braniti se, ampak lahko stopi kedaj k delu, ker v očigled sedajnosti ne moremo ostati vedno pri starem niti gledé navad, niti gledé slovstva, po itike in gospodarstvih zadev. Enako pa moramo priporočati tudi slovenskim naprednjakom, naj prav previdno delajo. Obeima strankama pa svetujemo, naj se sprostojete. Kadar je boj neizogibljiv, naj se pusti „Nemškutarjem“ nedostojnost in nesramnost v prepíru, ker je to njih navada, vsem goslo pa naj bude: Amicus personae, sed inimicus causae.

Dopisi.

V Gorici 7. avgusta. Nov na. trestnik, baron Ceschi a St. Croce, je bil v ponedeljek, 5. t.m. v Gorici. Obiskal je vse tukajšnje notabilitete in obhodil vse c. k. uradnike. Zvečer je bil v Solkanu, kjer je obiskal svojega prijatelja konsula pl. Reja, in si dal predstavljati tudi gospoda župana Doljak-a. Drugo jutro se je zopet odpeljal z vlakom in Trst.

Gospod baron more šteti dobrih štirideset let, je krepke postave, rudečelas in enake brade. Soditi se še ne more, kak bo in kaj imamo od njega pričakovati.

Mestno starešinstvo je pret. teden zopet sedelo v rezervani seji. Razgovarjalo se je obodpovedi županovi in podžupanov. Pajer je dokazaval, da Claricini-jeva doba je že stekla in da nima več pravice županovati in enako ne podžupanadalje postovati. To so drugi tudi priznali, toda kaj storiti, dokler nij rekurz proti potrjenim volitvam III. skupščine rešen in se ne morejo postavno voliti nov župan in podžupani. Notar Perinello je predlagal, naj se izvoli izmed sedajnih starešin odbor, kateri bo vodil mestno županstvo, dokler se ne izvoli nov župan. Temu se je ugovarjalo, da bi bil tak odbor še bolj nepostaven, nego staro županstvo, in da je vendar boljše izmed dveh nepostavnosti manjša.

Večina nazočih je potem glasovala za to, da ostanejo župan in podžupana v svojih službah do novih županstvenih volitev.

Dr. Pajer, kateri je že med razgovorom tako nedostojno g. Claricini-ja vjedal, da mu je predsednik dr. Maurovich ustavil besedo, je na to izrekel, da on se ne vdeleži delovanja v nobenem odseku do postavne nove volitve. Dosleden je v svoji zagrizjenosti, to se mu mora priznati.

Tukajšnji šalji list „Il Pettine“ je bil pret. saboto zopet konfiskovan in sicer, kakor pravijo, zastran podobe, katera predstavlja namenjeno procesijo tukajšnjega „Circolo cattolico“ na sv. goro, katera podoba žali postavno obstoječo vero. Toda kako se je izvršila ta konfiskacija? Ob 1 uri popoldne je n. kda že poslalo c. k. državno odvetništvo dotični ukaz c. kr. policiji, ob dveh se je že okoli po mestu govorilo, da je list sekvestrován in cela procesija radovednih je vrela v Filak-ovo prodajalnico kupiti si ga, tako, da je

bilo po 3 urah, ko so prišli policijski organi liste pobirati, že nad 600 prodanih. To se pravi reklamo delati, a ne konfiskovati. Mi sicer ne zavidamo Pettinu, da si je srečno rešil tiskovne stroške, a želimo, da bi se tudi „Soča“ še le takrat sekvestrovala, kedar so že vsi listi razdani in razposlani.

Gledé posestva, katero se namerava kupiti za tukajšnje kmetijsko šolo, je počil te dni prav čuden glas. Slišali smo namreč, da je naročeno nekaterim gospodom, naj pregledujejo in iščejo okoli Kormina, ali bi se ne dalo stakniti tam kako primerno posestvo. St. Peter je predaleč od Gorice, Kormin mora biti tedaj blizu. Tam bodo dijaki ložej dobivali stanovanja, omikano društvo, učna sredstva, in onako reči, ko par sto korakov zvonaj Gorice v St. Petru. Nu, nul že vemo, kam pes taco moli. Pa bomo videli, kaj porekó naši slov. poslanci in kaj vlada, katera menda vendar ne bo pripustila, da se bodo trosila znamenita državna podpora samo na korist ene narodnosti naše dežele in ne le to, ampak rečimo naravnost, — v podporo italijanske propagande. Žalostno, da je ta važna zadeva v takih rokah! Vlada podpora je zagotovljena; od zadnje zborove sešije, v kateri je bilo naročeno za tako posestvo skrbeti, je minulo, že 10 mesecev, novo šolsko leto je pred durmi, kmetijska šola zastran sedanje nepraktičnosti malo da ne že povsod razupita, — in vendar smo še vedno tam, kjer smo bili pred 10 meseci. Dasiravno so najmerodajniši možje, kakoršen je vodja in so učitelji kmetijske šole, izrekli, da je ponujano posestvo v St. Petru prav primerno in sposobno, in da si tudi nij previsoko cenjeno, ne bo dal, kmetijska šola mora biti unkráj Soče! Bomo videli!

Iz goriške okolice, [Izv. dop.] Gg. krajni šolski svetovalci pozor! Zbiraje si občinsko starešinstvo gotovo si prizadevajo umniti sosedje manj razumne podučiti, jih napeljevati, da si izvolé poslušne, skušene, razumne može. O volitvi deželnih poslancev tudi niste držali križem rok, ampak zmerom resno premišlujete, komu bi izrekli svoje zaupanje.

Županstvo in poslanstvo so v resnici imenitna, važna opravila; ali še važnejši v blagor podline občine je podučevanje mladine. Prevažna je toraj volitev učitelja, kateremu izročite mladino, vaše najsvetejše na zemlji, vaš in celega naroda naj draži zaklad.

Po celim svetu se dandanašnji razlega beseda: „naprej!“, in temu dobivamo od druge strani odmev „šole, šole!“ Pamet in skušnja nas učite, da svet napreduje le po mladini, in ta večinom po voditeljih, odgojiteljih in učiteljih.

V zgodovini naših ljudskih šol ste vi šolski svetovalci prvi povabljeni k imenitnemu delu.

Vlada je podelila narodom svobodo, katere do zdaj še niso imeli; pokažite, da jo bote v resnici rabili, ter da ste je vredni.

Trdno se nadjamo, da so šolski svetovalci uže toliko zavedeni, pa stalni in značajni, da pri volitvah učiteljev ne bodo gledali, ne na desno, ne na levo; pred očmi naj jim je edini blagor mladine!

Ker je volitev učiteljev prevažna in ravno zdaj na devnem redu,*) naj bi pri njej gledali šolski svetovalci posebno na krščansko popolnoma moralno vedenje, zmožnost; pa marljivost prosilcev.

Gledé npravnega vedenja prosilca nij ravno težko pozvediti v naši mali deželici, če uže dober glas sega v deveto deželo.

*) Nekateré službe so zdaj razpisane, druge III. reda se bodo razpisah v nekoliko dneh.

Zmožnost dokažejo prosilci se spricevali, ta so dvojna: stara, v katerih je red slehernega predmeta vpisan, in novij od maja 1871, v katerih redi iz posrednih predmetov niso vpisani.

Omenjamo, da spricevala dobivajo učitelji zdaj treh redov, poleg preskušnje, katero so napravili z obnim prav dobrim, dobrim ali zadostnim u-
vpehom. Spricevalo prvega reda udobi tisti gosp. učitelj, kateri je pri preskušnji na vsa prašanja pis-
meno in ustmeno iz vsih predmetov prav dobro
odgovoril. Spricevalo drugega reda vdobi tisti g.
učitelj, ki je v neklih predmetih prav dobro ali za-
dostno, v večini predmetih pa prav dobro odgovoril.
In spricevalo tretjega reda vdobi tisti g. učitelj, ki
je v večini predmetov zadostno odgovoril.

Od lanskega maja do zdaj je bilo izprašanih
pred tukajšno c. kr. izpraševalno komisijo 32 g.
učiteljev, 7 učiteljic za ljudske šole in ena učitel-
jica za meščanske šole. Od teh je bilo 18
Slovencev, med katerimi je vdobil spricevalo I. reda
1 učitelj, II. reda 6 učiteljev in III. reda 11 učitel-
jev. Poleg tega lahko primerjamo novejša
spricevala s poprejšnjimi.

K marljivosti pristevamo v prvi vrsti to, da
se učitelj trudi sam sebe omikati in v vednostih na-
predovati, ker le tak učitelj si bo prizadeval in bo
vsa sredstva porabil tudi otroke v resnici omika-
ti, pozlahtiti, ter jih tako do zaželjenega cilja pri-
peljal. Učitelj, ki ne pozna več novejših peda-
gogičnih knjig, "Učitelj Tovarša," "Matičnih" in
drugih znanstvenih knjig, je rak, s takim ne bo
napredoval narod.

Drugje spoznavamo učiteljevo marljivost na
otrokih in na odraseni mladini ako prvi silijo
v šolo, in ako druga rada kaj čita.

Tudi je potrebno, da učitelj ljubi svoj na-
rod, da to ljubezen mladini vcepuje in da jo
sploh za patriotizem in značajnost navdušuje. —
Učitelj ne sme biti tič-miš v narodnem obziru;
če je, uže to samo na sebi kaže, da mu je po-
klic ljudskega omikovalca le nago kruhoborstvo.
Taki učitelji so navadno ničlo v vsakem obziru,
ker nimajo duha, še manj pa marljivosti.**) Tedaj
še enkrat pozor! Posvetujte se, predno vo-
lite, med seboj, pa posvetujte se tudi z drugimi
rodoljubi v mestu, ki morda bolj poznajo okolj-
ščine prosilcev, in če jih ne poznajo, jih pa bodo
na pravem viru pozvedili in vam zmerom najbolj-
še nasvetovali.

Imeli bi sicer še marsikaj opomniti, pa se
držimo za zdaj pregovora: "Modremu je zadosti
eno oko."

Iz tominkega okraja**). [Izv. dop.] Žalostno je,
da so se tudi pri nas botri za konf-sijonalne po-
stave dobili: Pobjelšek, ali prav za prav posojilo
onih 500 tisoč liskarijotovih goldinarjev nij dru-
zega kakor lim, na katerega je vlada vabila du-
hovne; in ali nij žalostno, ako celo kateri faj-
mošter svoje farane s tem razžali, da vložil proš-
njo za ono miloščino, kakor bi ne dobival iz
svoje fare toliko dohodkov, da bi mogel v neraz-
trganih hlačah po svojih opravih hoditi? V
neki fari, katere ime boste menda Vi priobčili,
kjer fajmošter dobé pri navadni beri razvun
pisčancev in družih reči pet centov sirovega mla-
la, je ta gospod občutil tako revščino, da je
prosil one miloščine. Kaj, ali bi bil tudi njegov
rajni prednik maral za oni "papačeni" dar?
Nikdar ne, ker niti nij tožil o pčlih dohodkih
svoje fare, niti nij nikoli opustil braniti pravice
svoje fare nasproti vladi. In kaj bode sedajni
gospod mogel storiti? Ali bi mogel kot nehva-
ležen berač kregati se z vlado, ki ga obdari?
Pravi pastir tak, ki se z volkom brati!

Iz Kanala, 26. jul. [Izv. dop.] Ministerstvo za
uk in bogočastje je letos prav veliko učnih pri-
pomokov podarilo ljudskim šolam, šolskim in
učiteljskim knjižnicam. Vrednost vsega darova-
nega blaga znaša več ko 16 tisoč gold.

Vidi se, da se ljudsko šolstvo vedno bolj
podpira. Pretečeno leto se je podarilo naši šoli
16 lepih Hartingerjevih kmet. tabel, ki bi pa bile
pravi kiné šoli, ako bi visele na šolskih stenah
v primernih za to napravljenih okvirih, in oiro-
kom bi tudi več koristile, ker bi jih imeli vedno
pred očmi, in jih uatačnejše ogledovali in iz njih
kaj čitali i. t. d. Močno me pa veseli, da se tudi
letos nij pozabila naša šola, ker podarilo ji je mi-
nisterstvo za uk in bogočastje po nasvetu g. Gat-
ti-a deželnega, in g. Budala, okrajnega nadzornika,
prav lep globus z armilarno kroglo. Obema go-

spodomu se tu javno zahvaljujemo za zdani šol-
ski pomoček.

Opaziti se moram, da slovenski globus smo
že imeli, ker nam ga je naš iskuš in razumen
župan g. Miluč hitro omislil, ko je bilo po ča-
sopisih naznanjeno, da se dobiva v Ljubljani.

Konečno naj še le to naznam, da je naš č.
g. dekan, Andrej Wolf, podaril naši šoli tri
zemljevide (Evropa, ob az cele zemlje v poltatah
in Avstrijo), ki jih je izdala Matica Slovenska,
in pa nekoliko kajig za šolsko knjižnico, ki smo
jo zdaj ustanovili. Bog plati!

J. V. F.

Iz St. Florijana, 22. jul. [Izv. dop.] Naši Še. t.
Florijanci so bili tudi 29. junija na Kriškem,
kjer je oče dr. Lavrič tako prijazno govoril, da
je bilo ves lje, in prav radi so bili, ko so v "So-
či" brali oni lep dopis "Svitla prikazen."

Vrnili se domú so se začeli pogovarjati,
kako bi se dalo tudi pri nas kaj takega napra-
viti, in na predlog enega izmed družbe se je
sklenilo, da se začasno zedinimo in da se zasilo
naročimo na "Slovenski Narod", "Besednik" in
"Brenčelj." "Sočo" nas ima 6 vsak svojo, in ne
popustimo je, ker še tako jo moramo drugim
izposojevati, "Glas" pa in kak drug časnik dobi-
vamo od nekaterih rodoljubov na posodo.

V nedeljo 21. julija smo imeli ples, ki je bil
tako krasen, da na Goriškem malo takih, razvun
solkanskih plesov pred nekolkole. Nad uhomod
so vihrale tri nove zastave, katere so si fantje
postavili za začetni spomin; pod zastavami je bil
bršljenov venec in v narodnih barvah je bilo za-
pisano:

Kdor se ljubi,

Se vrti,

Brez ljubezni

Plesa nij.

Pri plesu so fantje imeli vsi narodne ovrat-
nike, in vbrano so peli narodne pesmi. Tudi v
sobi sem bil, kjer ima nastati bralno društvo.
Le tako naprej fantje z združenimi močmi!

V Črnicah, 23. jul. I. [Izv. dop.] Rad tukaj
naznanjam, da naša c. k. solnija v Ajloščini vse
slovenske vloge po slovensko rešuje, ne pa, ka-
kor jo je hotel nekdo iz Sela očrtni, da namreč
nij pravična narodu. Žalibog pa moram omeniti
tukaj lahkomiselnost naših ljudi, ki ne hodijo le
slovenskim ampak k plutim pravdosrednikom, ki
jim delajo spise vlaškem ali pa nemškem jeziku.
Če se ne sramujete tacihi spisov vlagati, kaka
nesramnost pa še mora biti, ako zahtevate, naj
Vam solnija laške ali nemške prošnje po sloven-
sko reši! Vi ne morete ugovarjati, da nij slo-
venskih advokatov: Dr. Lavrič piše samo po
slovensko in Dr. Tonkli tedaj, ako to izrečo
zahtevate. Idite k tema dvema, pa bo vse prav.
Ako je nam pravična naša sodnija, moramo se
čuditi nekaterim slugam, da ne znajo jezika in
n. pr. na slovenske odloke zapisujejo mesto "vro-
čeno" besedo "intimato." Le počasi naprej, v 10
letih se naučite tega in pa še kaj drugega!

Letošnji pridelki so sprvic dobro kazali,
ali zdaj jih suša pritiska. Če ne bo v kratkem*)
dežja, bo huda, ker davki vendar le rasejo.
Krompirja je bilo dovoli, in bil je precej debel.
Enega smo našli, ki je tehtal 1 1/2 funta.

Iz Prage, 30. julja 1872. [Izv. dop.] Prej
nekoliko dnevi so "Narodni listy" prinesli človek
o razdeljenji vseučilišča pražkega, v kojem se lič.
živa potreba in želja, naj se popolnoma loči v česko
in nemško. V družih bolj konstitucionalnih
državah, nego v Avstriji, so vseučilišča ustanov-
ljena v primeri z davkom, n. pr. na pet ali manj
milijonov davka pride ena universa. Čehi, ki pla-
čajo več nego 100 milijonov krvavega davka
nimajo niti ene universe, dasitudi se zdaj,
na Moravi sneje za Čehoslovane druga nemška.
Mestno starešinstvo praško je v posledaji seji
sklenilo na predlog g. Zeithamra, naj se na praš-
keji universi upelje popolnoma ravnopravno-t, t. j.,
naj se razdeli v česko in nemško polovico, ali pak
naj se ustanovi poleg nemške čisto česka universa.
Se vé, da dokolki, stipendije i. t. d. ostanejo tu-
di ravnopravno razdeljeni. Dotično adreso o uni-
versi predloži v kratkem deputacija mest. stare-
šinstva i českih doktorjev vseh fakult. cesarju.
V deputacijo so izvoljeni gg. dr. Slov. Greger,
dr. Tom. Černy, Zethamer, i. t. d. Tej peticiji
se pridružijo po deželi vsa mesta, trgi, vasi,
cele občine in društva. Nemci so uže enkrat v
razdeljenje privolili, in to tudi v državnem zbo-
ru, toda Čehi iz mnogih uzrokov nijso mogli
tega prejeti.

*) Dežja je bilo menda tedni dvolj; naše mestne gos-
podinje se tega veselje, ker pričakujejo več prikuha za bolši
kup. URED.

Tukajšni ustavaški listi so Čehom v tej stvari
prijazni, ravno tako se izražujejo dunajski o raz-
deljenji. "Pokrok" piše: "Ako samostalnej českej
univerzi stoji nasproti pomanjkanje de narji, dajte
nam ravnopravnost na skupnej universi koja je
v §. 19. ol 21. decembra 1867 v istini potrjena,
in mi bomo tudi zadovoljni. Mi dajamo pred-
nost česki samostalni universi poleg nemške pod
pogjem, da se ona takoj res i brez otlaganja
ustanovi. Politčni protivniki so sicer v tem po-
polnoma enakih misli, toda mogoče, da bode
Anersp. vlada v tej zadevi prav tako postopala,
kot v galskoj resoluciji. Vederemo!"

Nj še potihnil hanoveranski škandal dunaj-
skih strelcev in družih ustavaških prusalizalcev
avstrijskih, delajo zopet dunajski žurnalisti v
Munakovem prusko manifestacijo pri shodu nem-
skih žurnalistev, posebno nek prof. dr. Richter,
glavni sodelalec "Neue freche", je poudarjal, naj
bodo dotične tiskovne postave veljavne tudi za
Avstrijo, kajti v duhu so uže tako z "rajhom"
sklenjeni, konečno je še izrekel, da je največja
sramota za konstit. države konfiskovanje listov,
(se razume, da to velja le za ustavaške, za fe-
deral. ne!)

Na Nemškem se celo leto ne konfiskuje toli-
ko novin, kot na Čskem samo v enem tednu, in
javkajo? Konečne obravnave českih listov pred
nemškimi porotniki so bile poslednje dni kar na
dnevem redu. Tako je bil urednik "Narod. listu"
g. Arbes pred poroto v Českej lipi obsojen na 2
meseca ječe in 100 gold. kazni. Prav isti den
je bil obsojen pred poroto v Litomerich urednik
rovdniškega "Ripa" na 4. mesece; prav tam ima
19. avgusta "Slován" (urednik g. Šabina) poroto
zaradi dopisa iz Kojetina i Ljubljane.

Potem pride na vrsto radikalni "Polripan",
"Pokrok", "Humory" i. t. d., kar vse vladi jako
malo pomore. Čuje se, da misli g. J. S. Skre-
šovský prodati "Politik" živnost. banki za 400.000
gold., ravno istemu je prolat g. Slav. Greger —
lepoznanski list "Kvety" za 10.000 gld. kateri se
zdaj združi v en list z "Svetozorom". Cesarja
avstrij hočejo ustavoverci prepričati, da so Čehi
še huj veleizdajci nego romarji v Hanover. Da bi
to dosegli jim nij nijedna laž, ne sleparija in špiclov-
stvo premizko. Ravno kar je dal na svitlo solet.
"Politike" g. Jakob Maly, kajzico "Zpominky a
úvahy stareho vlastence", v kojej spisovatelj liči
najprvo dobo narodne probude in razvoja litera-
ture česke in sicer o pomehah l. 1809-48. Du-
najski listi imajo iz Prage ovadljivo telegrame,
ki pišejo: "Staročeh, člen českega muzeja J. Maly,
ki je v prijateljskej dotiki s prvimi českimi vodi-
telji, je izdal brošuro, v kojej dokazuje, da Čehi
hlinijo lojalnost, da narod česki nijma k dinastii
in cesarskemu dvoru nobene vdanosti."

Jasno je tu, kaj pisuni Mojzesovega plemena
s tem misljo. Poslednja demonstracija na Hanove-
ranskem se ima unčiti, ter Čehi, zopet kamajati.

Naj se veselje za zdaj ustavaki, ter naj črnijo
Čebe, kakor se jim poljubi; narodne novine česke
imajo le svečo dolžnost in pravo, kljub vladnega
zatiranja in preganjanja svojemu narodu ličiti,
kako breznačajni i neplemeniti so njegovi narodni
in politčni sovragi in kako ostudno orožje rabijo
proti njemu.

Politični pregled.

Ministri so se zmirom po toplicah; kar
je kaj več skoro v vsakem stanu, je ta mesec
na počitku. Zarad tega žurnalistika, posebno
pa ustavoverna, vsako količkaj važno novost
obere do čistega, kakor berač kost. Zraven
vsega pa imajo ustavoverni listi za vsako za-
drego naše brate Čebe pri rokah, katere kmalo
ovajajo in po krivem tožijo, ali pa jih prav z
blatom mečejo. Iz vsega tega pa je razvid-
no, da Čehi vendar delajo preglavico ustavo-
vercem in da se nič kaj sigurne ne čutije na-
sproti državnoopravni opoziciji.

Nekteri ustavoverni listi zadnji čas tudi
zagovarjajo ministerstvo, ker ne more razvozlati
vseh ustavovernih problemov, češ, da ga krona
zadržuje. Nu, ministerstvo, ki nijma zaupa-
nja večine državljanov, potem pa še krone ne,
je prav za prav velika brezumnost, ki bi bila
v družih državah nemogoča. Kaj dela tako
ministerstvo na krmilu? Uspešnega nič; men-
da samo, da čas dopolni. Videči tedaj ustavo-
verci bližajoči se jim konec gospodarstva, jim
nehote rogovilijo Čehi po glavi.

Shod cesarjev v Berlinu je še zmerom
glavna točka v naših avstrijskih in tudi v ne-
katerih tujih časnikih. Ustavoverci so s kon-

*) O sl. Matici našim g. učiteljem drugikat kaj.

**) Da bo narod spoznal dobre učitelje, se bomo od-
zdaj večkrat ozirali po deželi in šole reševali.

***) Verujemo, da imate uzrok biti jadni, ampak vsega
ne moremo priobčiti, ker želimo, da naš list ne zabrede
preveč v osebne prepire. Z Vašimi dopisi nam boste vselej
vstregli. URED.

ca vidili v shodu našega cesarja z nemškim zvezo proti Rusii in so porabili to prilžnost za protislovansko demonstracijo. Pa kar naenkrat počí glas, da pride tudi severni strijev Berolin, in centralistični listi so znašli iz samo sramote zarad blamaže drugo še bolj debelo, da je namreč Andrassy posredoval prihod ruskega cara v Berolin. Kako pride Andrassy do tega, menda sam on ne vé; samo toliko se nam zdi, da se vsak shod večidel za hrbtom ministrov zgodi. Tudi zdaj se sliši, da je inicajitvno sam nemški cesar prevzel. Nekteri listi posebno zunažno — nemški trdé, da je ta shod demonstracija proti Francoski, katera vedno misli na maščevanje nad Nemčijo. A verjetno nij, da bi Rusija podpirala Nemčijo, temveč se sme računiti na zvezo Rusije s Francosko, kakor hitro si ona toliko opomore, da lahko stopi v akcijo.

Orientalno vprašanje zamore Ruska edino s Francozko na svoji strani v slavjanskem zmislu rešiti; vse druge kombinacije so obrnjene proti Slovanstvu. Dasiravno se pridiga porsod mir, ga menda vendar ne bomo imeli dolgo časa; v interesu Rusije in Francoske je, da so ta ohrani še par let; potem pa mora priti na dnevni red jutrovo in z njim morda slavjansko vprašanje. To dobro slutí Andrassy, kateri je nekda v Terebes-u rekel deputaciji oficirjev, da za mir ne garantuje, nego dve leti.

Na Hrvaškem se je konstituval odbor, kateri ima pregledati i prenarediti nagodbo od leta 1868; predsednik odboru je biskup Strossmayer. Vkljub vikanja ustavovercev bode menda kmalo začelo pogajanje zarad zedinjenja Dalmacije s hrvaško. Hrvaški „Obzor“ in dalmatinski „Narodni list“ zdaj to vprašanje prav resno pretresujeta in nadjati se je, da bode sedajni hrvaški sabor vendar mnogo dosegel in če samo to doseže, da se vtelesi s Hrvatsko vsa granica in Dalmacija, je uže s tem garantiran razvoj trojedine kraljevine v narodnem zmislu, kajti hrvaški sabor pomnožen po dalmatinskih in graničarskih poslancih ne bode imel več prostora za madjarske pokveke in s tem je potem vse doseženo. Zanimivo pri tej reči je to, da se italijanski listi zdaj močno pečajo s Hrvatskimi rečmi, ker jim po zedinjenju Dalmacije s Hrvatsko splava up po vodi, da bi postala Dalmacija kedaj italijanska.

Hrvatje zahtevajo od ogerske vlade univerzo z vsemi fakultetami in sliši se, da jo bodo dobili in da bosta na ono univerzo poklicana tudi 2 Slovenca: Dr. Razlag in dr. Zarnik. Če bo res to, potem bode imela naša mladina priliko na jugoslovanski univerzi studirati, kar bode na vsak način lep korak do jugoslovanske edinosti. Naši mladenči po nemških univerzah se nam tu in tam skaze v narodnem obziru: potem pa se to poboljša in tudi narod bo hitrejši napredoval, kajti od mladih uradnikov, advokator, in zdravnikov je skoro ves napredek odvisen.

Zadnji čas ste izišli 2 brošuri od Poljakov, kateri obe zagovarjate pomirjenje in prijateljstvo Poljakov z Rusijo in drugimi Slovani; morda počasi vendar pravi duh prodere med Poljake.

Francosko posojilo je tudi napravilo mnogo hrupa po svetu; Francozje so iskali samo 3000 milijonov frankov, po celi Evropi pa se je podpisalo 43.000 milijonov frankov; tacih števil do zdaj svet še nij poznal. Vkljub velike nesreče, katero so imeli Francozje pred 2. leti, imajo še zmerom toliko kredita na svetu, kakor nobena druga država. To je Bismarcka nekoliko osupnilo in previdil je, da se moti, če misli, da je Francoze za vselej pokončal. Republika ima tedaj mnogo kredita v Evropi, kajti če pomislimo, da kapital išče le dobra tla in največjo sigurnost, moramo spoznati, da svet mnogo računi na lepo prihodnost republike francoske, katero hoče Thiers po lastnem zagotovu vtrditi. Morda bo to Francozem samim pokazalo pravo pot do sreče in jih zedinilo proti naklepom raznih dinastij, ki se želijo Francoske polastiti. Bog daj! Dober izgled mnogo koristil!

Na Nemškem se ne kaže ravno velika edinost. Bavarski kralj se ne počuti preveč srečnega v Bismarkovih mrežah in se noče podvreči popolnoma pruski hegemonii (nadvladi).

Nemški cesar je zdaj na Bavarskem a bavarski kralj ga nij prišel obiskat in je poslal nekega generala, katerega pa nij hotel sprejeti stari Viljem. Strune se tedaj napete. Drugo pot kaj več o tem.

Iz deželnega odbora goriškega.

C. k. namestništvo je naznanilo, da se skliče deželni zbor, če ne bo nepričakanega zadržka, oktobra meseca t. l. in je ob enem vprašalo, katere predmete bo zbor razpravljaj. Na to je odvrnil deželni odbor, da bi bilo naj bolje želeti, da bi prišla na vrsto postava, po kateri bi se uravnale nove zemljiščne knjige (gruntne bukve) za našo deželo. Ker je pa vlada izrazila svoj namen, da predloži ona, kakor hitro mogoče, deželnemu zboru dotični načrt kot vla'ni predlog, se nij odbor v pret. letu pečal s sestavljenjem onega načrta. Toda, ko bi vlada ne spolnila, kar se je namenila storiti, moral bi dež. odbor vendar za prihodnjo sesijo pripraviti omenjeni načrt postave. Naj bi tedaj namestništvo razjasnilo še o pravem času vladine namere o tej zadevi, da bo mogel dež. odbor načrt postave pripraviti še predno se skliče zbor.

Zraven proračunov, računskih sklepov in drugih manj bistvenih stvari, ki so v zvezi z delovanjem odborovim in njegovih uradov, pretresuje odbor tudi vprašanje, ali bi predlagal zboru prenaradbo postave 3. novembra 1863 zastran povračila bolnišničnih stroškov, potem prenaradbe postav 29. aprila 1864 in 24. novembra 1868 zastran delanja in vzdrževanja nedržavnih cest, in tako tudi postavo, po kateri bi se združilo po več županij in davkovskih občin skupaj v več županije, katere bi ložej opravljale svoja postavna opravila. A razprava teh predmetov nij še dognana v dež. odboru in zato ne more se zdaj določno naznaniti, kateri izmed navedenih predmetov se bodo mogli-predložiti deželnemu zboru.

Razne vesti.

(Za nesrečnike na Českem) je daroval č. gosp. Andrej Kacin, župnik v Šebreljah, f. 2, katera odpošiljamo dotičnemu odboru v Prago.

(Kazenske službe.) Deželni odbor goriški razpisuje tri službe: 1. Službo računarskega oficijala z letno plačo 600 gld. oziroma 500 gld. in 200 gld. letne nagrade, dokler ne uravna deželni zbor plač deželnih uradnikov. Prosilci morajo dokazati, da so dovršili viši gimnazij, višo realko, ali pa kako tehnično akademijo in da so z dobrim vspehom dostali računarski izpit pred dotično državno komisijo; opravičiti se morajo tudi zastran znanja jezikov in dosedajnega poslovanja. Prošnje naj se vložijo do konca tek. avgusta. — 2. Učiteljsko službo v tukajšnji gluhoemnici z letno plačo 600 oziroma 500 gld. in 100 gld. stanovnine. Zraven tega, da morajo znati podučevati v ljudskih šolah, morajo dokazati prosilci, da so sposobni za podučevanje gluhoemnov in da znajo oba deželna jezika. Prošnje s potrebnimi spričevali sprejema dež. odbor do konca septembra t. l. — 3. Vrtinarska služba na tukajšnji kmetijski šoli z letno plačo 500 gl. in 100 gld. stanovnine. Vrtnarjeva naloga je praktično podučevati dijake v vrtinarstvu, sadje- in trtojeji. Prošnje z dokazi sposobnosti naj se vložijo v enem mesecu.

(Narodna tiskarna.) Radostno naznanjamo svojim čist. čitateljem, da je vlada potrdila pravila delniškega društva „Narodna tiskarna“, ki se bode takoj ustanovilo, ker je dozdej oddanih že 430 akciij in na nje vplačanih 23.000 gold., tedaj več, kakor praviloma potrebne tri četrti. — Društvena glavica ima znašati po pravilih 50.000 gl. v 500 delnicah po 100 gld.

Zatorej spodbujamo rodoljube, kateri so kaj pri moči, naj segnejo čvrsto še po ostalih akcijah, da bode število brž ko brž dopolnjeno. Kdor jih želi imeti, naj se obrne do društvenega tajnika gosp. Petra Graselli-ja v Ljubljani. Kaj več o tem spregovorimo prihodaj.

(Civilizacija.) Nek duhovec čez 70 let star, ki prišel sem iz Poljskega in katerega včasih za puisti zdravi um, je prišel pondeljek iz Solkana in ker se je po cesti nekam čudno vedel, ga obsujejo goriški paglavci, ter ga suvajo, mu cilinder tlačijo in ga v takem stanu tirajo na Travnik, k d r

se jim pridruži še večja množica; vmes je bilo tudi mnogo odraslenih in 2 onih omikancev sta prišla ubozega starčka za podpažduho, ter ga silila, da je vpil „Viva la liberta“ in druge navadne fraze goriških Italijanissimov. Druhal u-pijoča se je potem z duhovnom v sredi pomikala skoz Rastel do nunskega samostana, kder je strasno upila in od tam do gostilnice k stari pošti, kder je eden spremljavcev starčka peljal v prvo nadstropje in na balkon, od koder ga je prisilil, da je blagoslovil od zdolaj čakajočo druhal. Bilo je tam nad 400 oseb in tudi nekateri iz tako zvanih boljših krogov, kateri so se pasili nad razpašenostjo druhal, namesto, da bi bili rešili ubozega starčka. Kako malo blagocutja je med našim mestnim ljudstvom, v resnici še nezrelim za svobodo! Žalosten nasledek površne civilizacije. — In policija, kje je bila? ali je menda samo za parado tukaj?

(Samomor.) Na tukajšnem kolodvoru so našli v vlaku mrtvega človeka, ki se je po poti iz Italije se samokresom vsmrtil.

(Dr. Razlag) je pisal predsedniku dunajskega slovanskega društva „Slovenije“ sledeče pismo, katero je po neugodni naključbi še lo te dni prišlo v roke omenjenemu predsedniku in tedaj tudi nam: Čestiti gospod! Razvesolili ste me sicer z imenovanjem za častnega uda slavnega okoderničnega društva „Slovenije“, vendar si tega odlikovanja nisem zaslužil.

Jaz bom tudi za naprej vedno hodil kot rodoljub stare korenine ravno pot ne gledé ne na desno, ne na levo in neodvisen na vzgor in na vzdol in ako hoče to isto storiti nadeja boljše slovenske prišlosti, mladina naša neopokvarjena, drže se načela: „le droit prime la force“ si bodo naš narod priboril s pravimi sredstvi uma in srea častniš stopinjo, kakor jo žalibog sodaj med narodi zauzima.

Z Bogom!

Ljubljana 26. julija.

Vaš vdani rojak

Dr. Razlag.

(Aleksander Federovič Hilferding), predsednik petrograjskega odelca slovanskega blagotvornega društva, znameniti ruski učenjak in publicist, je umrl 2. jul. v Olonecki guberniji. On je bil znan vsemu omikanemu slovanskemu svetu s svojimi učenimi in slovstvenimi deli jeziko'slovnega in historičnega obsega, a še bolj s svojo vneto in vročo delavnostjo, ki je nameravala razširenje in uresničenje občno-slovanskih idej. On se je zdavna trudil pripomagati zadévi zedinjenja Slovanov, prikazuje se v slovstvu kot talentiran (sposoben) političen spisovatelj, v življenji pa kot energičen delavec. Vsled prevelikega upliva fantazije in občutkov bil je Hilferding v svojih zaanstvenih sklepih večkrat prenapet in ne strog; vendar, redko se najde človek, ki bi mogel ponášati se s tolikim znanjem in sposobnostjo, da bi po nekterih posameznostih bil v stanu karakterizirati bistvo vsake stvari. Vrh tega je bila njegova hitrost v delanji skoro nepresegljiva. Publicistični spisi Hilferdingovi so tako zanimivi, da, ako se začne brati eden iz njih, se ne more nehati, dokler se cel ne prebere. Hilferding je bil rojen leta 1831 v Varšavi, tedaj je imel samo 41 let in bi bil mogel še mnogo storiti za znanstvo in Slovanstvo. V zadnjem času je pisal zgodovino slovanskih narodov ter se je pečal z izlanjem zbirke ruskih ljudskih epičnih pesmi, katere je zapisal lani v Olonecki guberniji. Tudi letos se je peljal v one kraje, da bi dovršil in pomnožil lansko zbirko. Nepričakovana smrt ga je po osemndnevni bolezní (typhus) iztrgala znanstvu in prijateljem. — Rajnik Hilferding nij bil samo znamenit učenjak in publicist, ampak tudi izvrsten človek, ki ni nobenemu nič slabega storil, a vsem, kolikor je bilo mogoče, pomagal.

(Vesreča.) V pondeljek zjutraj ko je delavec, še le 16 let star, hotel koleso solkanske žage namazati, vjame ga eno kolo za srajčni rokav, ter ga potegne za seboj in nesrečnega tako razmešavi, da je v istem trenutku dušo izdihnil. Čudimo se, da se pri tacih opraviilih žaga ne vstavi poprej, in da se sploh dela pri prostostejih neskušnim mladenčem pripušča.

Slovenske županije na Goriškem.

V za'lnjem listu smo napovedali, da odpremo v Solci nov predalek pod naslovom „Županstva na rešetu“; toda tedaj ima sedem dni in vsak dan prinaša nove misli kakor navadnim ljudem, tako tudi časnikarjem, ki so navadno nekako nenaadni. Prekršili smo se tudi mi in predalek prekrstili.

Zakaj? O tem se lahko opravičimo in menimo celo, da bo vsaj velika večina čest. čitate- ljev z našimi razlogi in z našim namenom zado-

voljna. Pozvedeli smo, da namerava deželni odbor prej ali slej sprožiti predlog postave, po kateri bi se sedanje županije in davkovske občine združile v večje županije, kakor jih imamo zdaj na Goriškem in to nam je dalo povod, da smo začeli premišljavati, ali bi bila taka postava vgodna ali ne, ali bi koristila, ali škodovala in v kakem oziru bi utegnila koristiti, v kakem škodljiva biti? To so važna in ob enem težka vprašanja, na katera se ne da kar na vrat na nos odgovoriti.

Gotovo jih pa naj lažje rešimo, kedar se dobro seznanimo z razmerami naših sedanjih županij, kedar pozvemo v kakem sticju so zdaj glede na občinsko premoženje in njegovo oskrbovanje, na šole in druge javne zavode, na opravljnje občinskih poslov i. t. d. Pretresovaje vse to in primerjaje sedanje večje in manjše županije med seboj, bomo morali naj lažje soditi, ali je bolje, da se dá občinam na voljo, družiti in razdruževati se, kakor jim ljubo ali pa vezati jih s posebno postavo več skupaj v večje županije in to z ozirom na lego, duševne in materialno (premoženjske) moči i. t. d.

V ta namen hočemo popisati vse sedanje županije, za kolikor poznamo in še pozvemo njihove razmere. Se ve, da pridejo pri tej priliki tudi slavna županstva na rešeto, saj so ona skoro najmerodajnišji faktor v županijah. Zatorej svetujemo tistim, katerim teži vost nemškutarstvo uradovanje ali, Bog vé, kaka druga napčnost, naj se le hitro poboljšajo, da dobimo o njih še o pravem času vgodna ali vsaj pomirljiva poročila. Opiraje se na laški pregovor „piuttosto tardi che mai“ (rajši pozno, kakor nikdar) bomo prav radi eno oko zatisnili in marsikaj zagnili, ako pozvemo, ta ali uni župan je nehal nemškutariti ali laškutariti zdaj uraduje čisto slovensko, ali pa ta ali uni ne pašuje več, ne gospodari več sam za se, nij več, kakor lisjak, ko je župnil zverinam in o katerem pravi pesem:

Kupoval je sam,
Prodajal je sam,
Da z ljudsko krvjo
Si napolnil je hram.

Zatorej župani pozor!

Goriška grofija šteje vseh županij skupaj 132 in sicer 95 slovenskih, 36 italijanskih in mesto goriško. Slovenske županije obsegajo vse skupaj 207 davkovskih občin, italijanska 60 in mesto goriško 5.

Začnemo z županimi v sodnjem okraju goriške okolice. Imamo jih tukaj 16, ki obsegajo 40 katastr. občin in skupaj 5 $\frac{1}{10}$ milj površja in 30.194 duš. Izravnega davka brez prikladov plačuje okraj 46.795 gld. Prva pride na vrsto županija štandreska — prihodnjič.

(Dalje prih.)

Slovenskim pisateljem in prijateljem slovenskega slovstva!

Da bi slovenski pisatelji imeli duševno središče, ktero bi jim dajalo priliko o raznih pisateljskih zadevah se sporazumevati, (posebno primerno deliti delo med delalce) in da bi o pravem času podeljene podpore na slovstvenem polju že delajoče zmogljive moči vzdrževale in krepčale pa tudi novih pridobivale, se je ustanovilo slov. pisateljsko društvo. Vsepešnega delovanja se je pa od njega le nadjati, ako se obilno število posebno podpornih udov v njem zbere. Mecenatov slovenskih ni; tedaj mora ves narod prevzeti pokroviteljstvo pisateljskega društva.

Zato se vabijo vsi slovenski pisatelji in vsi rodoljubi, kterim je mar za razcvet slovenskega slovstva, naj pristopijo v obilnem številu mlademu društvu. Doneske in oglase sprejemajo gg. poverjeniki in pa g. denarničar.

Ljubljana, 10. julija 1872.

Odbor „društva slovenskih pisateljev“:

Dav. Trstenjak, predsednik; Dr. Razlag podpredsednik; M. Pletersnik, tajnik; Dr. Vošnjak J., denarničar; Fr. Erjavec, J. Jurčič, J. Noll, J. Ogrinec, Dr. V. Zarnik odborniki.

Poverjenstvo za pisateljsko društvo so blagovolili prevzeti gg. prof. Dr. Krek, v Gradcu; F. Kapus, v Celju; Fr. Rapoc, v Mariboru; Dr. Gregorič A., v Ptuj; L. Einspieler, v Celovcu; Dr. Mencinger, v Kranju; K. Žark, na Krškem; Fr. Hren, v Begunjah; prof. Fr. Erjavec, v Gorici; prof. Jesenko, v Trstu.

Vabilo.

Vsled odborovega sklepa od dne 1. avgusta t. l. ima biti občni zbor slov. političnega društva Soče 24. avgusta na dan St. Jerneja

ob 2. uri popoldne v prostorih goriške čitalnice.

Priljudno in nujno se vabijo č. gospodje društveniki, naj pridejo v prav obilnem številu.

Na dnevnem redu so te točke:

1. Volitev enega odbornika. 2. Peticija za narodno postavo. 3. Peticija za prenavelbo deželnozborskega volilbika. 4. Peticija, da se dožene uravnava novih zemljišnih knjig. 5. Tabor, kje in kedaj ima biti, in kake točke se imajo tam razpravljati. 6. Zadeve društvenih poverjenikov.

ODBOR.

Nekaj o čebelarstvu.

Častiti bralci članka „Trgovske in kmetijske vesti“ na Občini 17. jun., ki je natisnjen na zadnji strani 26. lista „Soče“, se bodo, vsaj se nadajam, še vedeli spomniti teoretičnega govora gospoda Gatter-ja o čebelah in čebeloreji, ki ga je govoril 16. junija. Naj mi bo dovoljeno, da poročim še o njegovih praktičnih naukih. Peljal je omenjeni gospod 17. in 18. junija svoje poslušalce k nekemu čebelnjaku v Gretto nad Fabris-ovo kavarno, kjer se je obakrat po dve dobri uri trudil (reva je ted Nemeec in poslušalci z malo izjemki so bili trdi Lahi in Slovenci) z razlaganjem sledečih premetov: 1. različne vrste panjev; 2. rojenje čebel in ogrebanje rojicev. 3. popis satorja.

K 1. točki je omenil panjev znepremkljivim satorjem, kakoršne imajo še vedno večidel kmetje po Goriškem in skoraj skozi in skozi po Tominskem in Klotzstücker-ov, ki se menda po Koroškem rabijo; to so seženje dolgi zvotljeni čoki, ki se kot panji rabijo; potem je kazal lesene stoječe in ležeče panje s premakljivim satorjem in sicer „Dzierzonovega“ in Paulletičevega sistema, kakor tudi slamnate, zimski kipi polobne, se ve da spodaj zapletene peharje, ki čebelar za panj služijo. Panji z nepremakljivim satorjem niso dobri, ker se ne morejo lahko čebele čistiti in tudi ne preiskovati, če je v njem vse v redu; ako se pa to stori, (in mora se večkrat storiti) se navadno panj sam na sebi preveč poškoluje, čebele pomore in satorje potrga. Iz tega vzroka se priporočajo oni panji s premakljivim satorjem, ker pri takih se panj odpre, sat ven vzame, ogleda in očisti pa brez vsakega poškodovanja nazaj na svojo mesto dene. Stoječi in slamnati panji niso preveč dobri za poletje, ali toliko boljši za zimo in ležeči so nasprotno za poletje dobri, za zimo pa ne toliko; pri prvih gorkota, kar se že iz fizike vé, vertikalno puhti in čebele preveč greje in suši, kar je po zimi prav dobro; pri drugih se pa gorkota horizontalno zgubuje, čebel toliko ne greje, tako, da so po zimi premrzli. V obče boljše so vendar zadnji, ker se po zimi lahko olenejo. Gorkota in mráz imata veliko upljava pri čebelah in zato večkrat marsikteremu čebelorejcu celi panjovi pomrjejo, brez da bi se zavedel kaj in kakošen je vzrok. Vsak panj potrebuje po zimi na dan en lot strli, da preživi, če ima dovolj gorkote, če ne, pa potrebuje poldrugi, ker si morajo čebele same s perutami gorkoto delati in z to tudi več živeža potrebujejo. Razno tega večkrat strd zmrzne, če je premrzlo, in čebele niso kos priti do nje, tako, da za lakoto umerjejo, kar se je že večim in celo meni letos pripetilo. Panji morajo od zatej podloženi biti, da deževna voda in po zimi čebelnja mokrota lahko odteče, sicer začne satorje trohneti in postane nesposobno za zalego, tudi zapuste čebele rade tak panj. O rojenju čebel nij omeniti kaj posebnega, ker znamenja bližnjega roja skoraj vsak vé, ki ima s tem opraviti. Umeten roj napraviti, in kako se obnašati, če se že ali več rojicév na isto mesto vsede, to bi znalo zanimivo biti. Če je panj prepola mrah in noče rojiti, se mu vzame več satorja, v katerem je zalega delak in vsaj ene matice (ona mora biti); to satorje se dene, kakor pri roju, v nov panj in se prepodi še primerno število čebel tja, pa se ima umeten roj. Če se pa več rojicev na eno mesto vsede in se hoče toliko panjev kot je rojicev imeti, je treba osuti vse te rojice na eno ruho in poiskati matice. Vsaki matici se odmeri enako čebel, ki se z njo vred v nov, čist panj denejo. Če hoče kdo iz več rojicev le en, ali dva panja imeti, naj polovi matice in jih pusti le toliko pri življenju, kolikor jih potrebuje, druge pa naj zapre ali v kletke, da jih za brezmatične panje porabi, ali pa naj jih pomori. Vse drugo opravilo je kakor pri pravilnih rojicah. Če

*) To je jako lepo in posnemanja vredno; da bi se le vse srenje tega načela poprijela.

URED.

lice v satorju so postavljene nekoliko navpik, in niso ravne, kakor se zdi, da med ne more izteči, dokler je čist; tudi so različne širokosti.

Širokejši celice so za trotovo zalego, ozkejši za delalke in stolpiči (tarnčki), ki so na robu satorja navadno narejeni, za matice.

Za vse lastnosti, ki se zahtevajo, so vredni posebno Pavletičeve panji, da se kmetom priporočé.

Jernej Troha.

Cenik raznega blaga

na goriškem trgu.

Ps-nica	polonik po gl.	3. -	do gl.	3.33
Rž	"	2.20	"	2.30
Turšica	"	2.00	"	2.70
" ogerska	"	1.80	"	2.5
Ječmen, pehan	"	3.40	"	3.50
" cel	"	1.90	"	2. -
Fežol	"	3. -	"	3.20
Oves	"	1.30	"	1.35
Ajda	"	2. -	"	2.10
Rajž prvi vrste cent	"	10.65	"	11.50
" druge "	"	9.25	"	9.50
Seno	"	80	"	1. -
Slama	"	75	"	90
Slamoa (špeh)	"	32. -	"	35. -
Krompir nov	"	2.50	"	2.25
Vino, belo briško kvinc	"	13. -	"	15. -
" črno furiansko	"	16. -	"	18. -

Poslano.

Po razglasu v listu „Soča“ je med družimi razpisana tudi služba našega učitelja. Brž ko je naš gosp. učitelj T. J. zvedel to stvar, naznačil je nam, da bole prosil za službo v svojem rojstnem kraju v S. Mi našega gosp. učitelja res težko pogrešamo, ker bil je in je nevtrudljiv bodi si v šoli, v cerkvi, kot tudi v posluku petja.

Da bi se pa zaradi rihensberske službe kaka pomota ne pripetila, in bi morda kakošen njemu enak učitelj, ki misli za rihensbersko šolo proviti misleč, da bode morda sedajni učitelj tukaj ostal, popustil prošnjo, naj bode tedaj javno znano, da si želimo za prihodnjega učitelja saj v bivšemu enakega; zagotovimo ga, da ne bode ostal prihodek pri sami izrečni šolski plači, marveč tukaj je kraj, kjer se znajo učiteljske zmožnosti ceniti in po zaslugi posebno obdarovati.)*

Rihenberg, 6. avgusta 1872.

obč. staršinstvo.

Urednikova listnica.

G. P. v Kobaridu. Duplika je prila prepozno za deneš: prihodnjič.

LIEBIGOV

Kumys - ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot **zdravilo** priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritrjenju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in rabljenih zdravil.

Taisto ozdravlja brž in sigurno: **jetiko**, (celo v razvitem stanju) **tuberkulozo** (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, zmanjčevanje sape) **želodčni, črevni in bronhialni katar**, **anēmijo** (uboštvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkurijala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje**, **boljenje hrbtnega mozga**, **hysterijo** in **slabe živce**.

Za steklenico 1 gold. a. v. Kiščice od 4 steklenic dobi do vsake mere. Razpošiljanje na vnenje oskrbljuje generalni zalag

„Kumys - Heil - Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha z medicino zdravljeni bolniki naj zaupno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredé.